

คำบรรยายเรื่อง

“แนวทางการแก้ไขปัญหาเศรษฐกิจหลังวิกฤต”

ของ ดร.สมคิด จาตุศรีพิทักษ์

รองนายกรัฐมนตรีและรัฐมนตรีว่าการกระทรวงการคลัง

ในการประชุมประจำปี 2545 ของ สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ

เรื่อง “ความอยู่ดีมีสุขของคนไทย : 5 ปี หลังวิกฤตเศรษฐกิจ”

วันศุกร์ที่ 21 มิถุนายน 2545 ณ ห้องแกรนด์ไดมอนด์บอลรูม

ศูนย์การประชุมและการแสดงสินค้าอิมแพ็ค เมืองทองธานี นนทบุรี

ท่านรัฐมนตรีประจำสำนักนายกรัฐมนตรี

ท่านประธานฯ และท่านเลขาธิการคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ

ท่านสมาชิกวุฒิสภา และท่านผู้มีเกียรติทุกท่าน

ก่อนอื่นต้องขอกราบขอบพระคุณที่ได้ให้เกียรติเชิญผมมาบรรยายเป็นการพิเศษในวันนี้ ต้องถือเป็นการเกียรติอย่างสูงจริง ๆ สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติหรือที่เรียกกันว่าสภาพัฒน์นั้น เป็นสถานที่แห่งแรกที่กระผมตั้งแต่เริ่มสำเร็จการศึกษาปริญญาตรี จากคณะเศรษฐศาสตร์ มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์ ฝึกฝนตลอดเวลาว่าอยากไปทำงานที่สภาพัฒน์ แต่ก็ไม่มีโอกาสได้ไปทำงานที่นั่น แต่ก็ไม่เป็นไรเพราะเมื่อเวลาผ่านไปประมาณเกือบ 30 ปี ก็ได้มีโอกาสทำงานอย่างใกล้ชิดร่วมกับสภาพัฒน์อีกครั้งหนึ่ง และก็มีความตั้งใจส่วนตัวว่าจะพยายามทำให้องค์กรนี้เป็นองค์กรที่เข้มแข็ง มีพลัง และเป็นที่ยิ่งของคนไทยทั้งประเทศ

ตั้งแต่วันที่เกิดวิกฤตเศรษฐกิจจนถึงวันนี้ นับตั้งแต่ช่วงต้นเดือนกรกฎาคม 2540 เดือนหน้าก็คงจะครบห้าปีพอดี วิกฤตเศรษฐกิจนั้น ไม่เพียงแต่มีผลทำให้เศรษฐกิจของไทยแย่ตลอดระยะเวลา 4 ปีที่ผ่านมา แต่สิ่งที่สำคัญมาก ที่ผมมีความรู้สึกส่วนตัวว่า ได้ทำลายประเทศไทยพอสมควรก็คือ การจุดให้ขวัญกำลังใจ ความเชื่อมั่น ความเอื้ออาทร การเกื้อกูลระหว่างกันของคนไทยในสังคมนี้หายไปพอสมควรทีเดียว ความสุขที่เคยมีในสังคมไทยนั้น ถูกกระทบอย่างรุนแรงในช่วง 4 – 5 ปีที่ผ่านมา ทุกคนคิดอยู่อย่างเดียวกันว่า เมื่อไหร่เศรษฐกิจไทยจะมีโอกาสฟื้นคืนสู่ภาวะปกติอีกครั้งหนึ่ง

ผมอยากจะกราบเรียนว่า ความสำคัญนั้นมันไม่ได้เพียงคิดว่าเศรษฐกิจไทยจะฟื้นเมื่อไหร่ แต่สิ่งที่สำคัญกว่านั้น ซึ่งผมคิดว่าน่าจะเป็นบทบาทและหน้าที่ของสภาพัฒน์ โดยตรง ก็คือการสำรวจว่า ทำไมจึงเกิดวิกฤตเศรษฐกิจเหล่านี้ขึ้นมา เพราะอันนี้จะเป็นบทเรียนอันมีค่ามหาศาล ต้องบันทึกเอาไว้ในประวัติศาสตร์ มิใช่เพื่อเอาผิดใคร แต่เพื่อป้องกันมิให้เหตุการณ์นั้นซ้ำรอยขึ้นมา ผมเชื่อว่าคนส่วนใหญ่ในประเทศในขณะนี้ยังไม่เข้าใจด้วยซ้ำว่ามันเกิดขึ้นได้อย่างไร และหลาย ๆ คนก็มีความคิด ต่างคนต่างคิดไม่เหมือนกัน ไม่ตรงกัน

ฉะนั้นผมคิดว่าท่านเลขาธิการฯ ควรจะมีการรวบรวมศึกษาสิ่งเหล่านี้เอาไว้ว่า ทำไมถึงเกิดเหตุการณ์เหล่านี้ขึ้นมาได้ ขอให้ไล่มาตั้งแต่จุดเริ่มต้น ในช่วง 10 ถึง 20 ปีที่ผ่านมา ว่าตั้งแต่เราลดค่าเงินบาทเมื่อประมาณเกือบ 20 ปีมาแล้ว สังคม เศรษฐกิจไทยนั้น มีพัฒนาการสู่ความเข้มแข็งเพียงใด การที่เราอยู่อย่างมีความสุข ไร้ทุกข์ สบายใจ จนหลงระเหิร ในยุคของสังคมเศรษฐกิจหรือในช่วงที่เรียกว่า “ยุคทอง” ความหลงที่เราคิดว่า เราสามารถพัฒนาเศรษฐกิจได้ถึงเลข 2 หลักของการเติบโตทางเศรษฐกิจ ทั้ง ๆ ที่การเติบโตนั้น เหมือนการเติบโตอยู่บนยอดของพีรามิด กระจุกตัว ไม่กระจาย โครงสร้างพื้นฐานที่สำคัญที่เราเห็นมีแต่ถนนหนทาง มีการก่อสร้างต่าง ๆ แต่ในส่วนที่เกี่ยวข้องกับการพัฒนาคน สมองความสามารถแข่งขันของประเทศ และการกระจายความเท่าเทียมสู่ภูมิภาคมีอยู่น้อยมาก ความหลงที่คิดว่าจะให้ประเทศไทยนั้นเป็นศูนย์กลางทางการเงิน ทำให้ภาคเศรษฐกิจไทยสามารถเข้าถึงแหล่งเงินทุนทั้งตลาดเงินและตลาดทุน โดยที่ไม่สร้างความตระหนักและรับผิดชอบว่า ถ้าท่านเข้าถึงแหล่งเงินแหล่งทุนแล้ว ท่านจะต้องเอาเงินเหล่านั้นมาทำอะไรที่จะสามารถสร้างความเจริญให้เศรษฐกิจไทยได้ แทนที่จะนำไปใช้ในทิศทางที่ผิดประเภท ผิดวัตถุประสงค์ เพื่อการเก็งกำไร สิ่งเหล่านี้คือสิ่งที่มันเกิดขึ้นตลอดเวลา 10 – 20 ปีที่ผ่านมา แต่ช่วงเวลานั้นไม่เคยมีใครต้องการจริงจังกับมัน มีนักวิชาการหลายคนออกมาเตือน แต่ก็ไม่มีใครใส่ใจ ในยุคที่ร่ำรวย หาเงินง่าย ไม่มีใครคิดถึงว่า วันหนึ่งวิกฤตเศรษฐกิจจะเกิดขึ้น แต่เมื่อยุคโลกาภิวัตน์ผ่านเข้ามา ความอ่อนแอที่สะสมไว้มันทำให้ประเทศไทยไม่สามารถต้านพายุเหล่านั้นได้ วิกฤตมันก็เริ่มเกิดขึ้น เมื่อวิกฤตการณ์เริ่มเกิดขึ้น สิ่งที่เราพัฒนา ต้องตรวจสอบต่อไปก็คือว่า มาตรการที่เราใช้หลังจากนั้น 3 – 4 ปีที่ผ่านมา ผลมันคืออะไร จะได้ไม่เลียนแบบซ้ำรอยความผิดพลาดแบบเดิม

การก้าวเดินตาม IMF โดยที่ไม่คิดถึงความเป็นจริงของเศรษฐกิจไทย ได้ก่อให้เกิดอะไรขึ้นกับเศรษฐกิจไทย การใช้นโยบายอัตราดอกเบี้ยสูง การปิดตายสถาบันการเงินกว่า 50 แห่ง การที่รัฐบาลเข้าไปแทรกแซงธนาคารของรัฐ เป็นระยะเวลาเป็นปี โดยที่ไม่เร่งปฏิรูปอย่างจริงจัง ทำให้เกิดอะไรขึ้นกับความเสียหายในระบบสถาบันการเงิน การก่อตั้ง บรส. ซึ่งจริง ๆ แล้ว มาจากภาษาอังกฤษคำว่า FRA หรือ Financial Restructuring Agency ต้องการปฏิรูปสถาบันการเงินทั้งระบบให้มีความเข้มแข็ง แต่กลับกลายเป็นว่าทำหน้าที่แต่เพียงการ liquidate หรือการขายทอดตลาดสินทรัพย์ของประเทศ ซึ่งสิ่งที่ผ่านมาเหล่านั้นล้วนแล้วแต่ชี้ชัดว่าในอนาคตหากเกิดสิ่งเหล่านี้ขึ้นมาอีก เราจะต้องระวังที่จุดไหน ทั้งนี้เมื่อรัฐบาลชุดนี้เข้ามา เราได้ดูถึงสถานการณ์ในขณะนั้น ต้องกราบเรียนด้วยความจริงจิงว่า เราเป็นห่วงมาก ในขณะนั้นภาวะเศรษฐกิจอยู่ในช่วงถดถอย อารมณ์และความเชื่อมั่นในระบบเศรษฐกิจมีอยู่น้อยมาก ประชาชนไม่กล้าบริโภค นักธุรกิจขาดสภาพคล่อง ธนาคารไม่ยอมปล่อยกู้ ต่างคนต่างอยู่ แล้วก็มองไปที่รัฐบาลว่าเมื่อไหร่รัฐบาลจะแก้ไขได้ ทั้ง ๆ ที่การแก้ไขนั้นจะต้องมาจากพลังที่ร่วมกัน

ในขณะนั้นจำได้เลยว่าเครื่องยนต์หลัก ๆ ในการกระตุ้นเศรษฐกิจนั้นแทบจะหยุดเดิน การส่งออกต้องประสบเคราะห์ซ้ำสองเพราะว่าเศรษฐกิจโลกนั้นถดถอย และยังมาเจอเหตุการณ์ 11 กันยายน ตัว G หรือการลงทุนจากรัฐบาลมีอยู่จำกัด เพราะภาระหนี้สูง ต่างชาติไม่กล้าเข้ามาลงทุนในประเทศไทยเพราะยังไม่รู้ทิศทางที่ชัดเจน เหลือเพียงตัวเองก็คือว่าทำอย่างไรที่จะใช้ตลาดภายในประเทศ เพื่อรองรับให้

เกิดการผลิตและการจ้างงาน ท่านนายกรัฐมนตรี จึงได้ตัดสินใจบางอย่าง ซึ่งผมคิดว่าในอดีตนั้นไม่กล้าตัดสินใจ นโยบายอย่างเช่นที่ท่านกล่าวมาเมื่อสักครู่ ทั้งกองทุนหมู่บ้าน การพักหนี้เกษตรกร งบ 58,000 ล้านบาท ถูกใส่เข้าไปในระบบเศรษฐกิจ ลึกลงไปในระดับรากหญ้าถึงท้องถิ่น เพื่อให้เกิดการกระตุ้นภายใน ผมได้ขออนุญาตท่านนายกฯ ทำเรื่องของอสังหาริมทรัพย์ เพราะผมรู้ว่าเศรษฐกิจส่วนใหญ่ส่วนหนึ่งมาจากภาคอสังหาริมทรัพย์ ถ้าภาคเศรษฐกิจนี้ตาย เศรษฐกิจที่ต่อเนื่องกันจะขาดพลัง แต่ถ้าเศรษฐกิจในภาคนี้ฟื้นขึ้นมา ไม่ว่าประตูบ้าน รั้ว ยิปซัม อิเล็กทรอนิกส์ ทุกอย่างจะตามมาทันที และมันเป็นสิ่งที่แปลกที่ว่าคุณต้องการที่อยู่อาศัยจำนวนมหาศาล สภาพคล่องก็ล้นอยู่ในธนาคาร ผู้ประกอบการก็นอนตายอยู่ในระบบเศรษฐกิจ ทำให้ไม่อุปสงค์ไม่สามารถมาพบอุปทานได้ เราก็เริ่มออกแรงกระตุ้นภาคอสังหาริมทรัพย์ สิ่งที่เกิดขึ้นมานั้น มันก็เริ่มออกผล ท่ามกลางการวิพากษ์วิจารณ์ โดยที่ไม่ดูถึงความตั้งใจ บอกว่างบ 58,000 ล้านบาทที่ถูกเรียกศัพท์ใหม่ว่างบผี ลองคิดกลับไปดูอีกซักครั้งหนึ่งว่า ถ้าไม่มีงบ 58,000 ล้านบาท ถ้าไม่มีกองทุนหมู่บ้าน ถ้าธนาคารประชาชนไม่เปิดโอกาสให้คนค้าขายได้มีโอกาสเข้ามาถึง ขณะนี้เศรษฐกิจไทยจะเป็นอย่างไร เพราะหลังจากเกิดเหตุการณ์ 11 กันยายน นั้น มีการประเมินกันแล้วว่าเศรษฐกิจไทยนั้นอาจจะต่ำกว่าศูนย์ ฉะนั้นในช่วงเวลานั้นเรากลับออกแรงในสิ่งเหล่านั้นค่อนข้างมาก และที่สำคัญที่สุดคือการให้ความสำคัญกับการท่องเที่ยว เพราะสิ่งเหล่านั้นลงทุนน้อย แต่เราสามารถสร้างรายได้เข้าประเทศค่อนข้างมาก ผลคืออะไร GDP ไตรมาส 4 ของปีที่แล้วขึ้นมาเป็น 2.1 และ GDP ไตรมาสแรกของปีนี้ขึ้นเป็น 3.9

เมื่อถึงจุดนี้ถามว่าเศรษฐกิจฟื้นหรือไม่ ผมจะไม่ตอบว่าฟื้นหรือไม่ แต่มันเหมือนกับคนไข้ที่แต่เดิมนั้นนอนอยู่บนเตียง นอนรออย่างเดียว วันนี้คนไข้สามารถลุกขึ้นมาได้ แต่ถ้าจะบอกว่าให้คนไข้คนนั้นลุกขึ้นมาวิ่งเลยอย่างยั่งยืน ศัพท์สมัยใหม่ชอบใช้คำนี้ เป็นไปไม่ได้ที่จะบอกว่าต้องยั่งยืนภายในหนึ่งปี แต่ว่าอย่างน้อยคนไข้คนนั้นลุกขึ้นมาเดินได้แล้ว หน้าที่รัฐบาลก็คือว่าต้องทำอย่างต่อเนื่องเพื่อให้แข็งแรงขึ้นตามลำดับ และจะต้องไม่เกิดโรคเก่าขึ้นมาอีก ฉะนั้น ณ วันนี้สิ่งที่เห็นชัดก็คือว่า ถ้าเราดูการบริโภคภายในประเทศ การลงทุนจากต่างประเทศ การใช้จ่ายของรัฐบาล และการส่งออก ตัว C หรือ Consumption หรือการบริโภคของคนภายในประเทศ เริ่มกลับเข้ามาสู่ภาวะปกติแล้ว มันไม่เป็นจริงเลยที่บอกว่ารัฐบาลเน้นเฉพาะการบริโภคภายในจนสุรุ่ยสุร่าย

ในช่วงปีที่ผ่านมา นั้น เครื่องยนต์ตัวอื่นแทบจะดับสนิท เหลืออยู่ตัวเดียว และวันนี้ระดับของการบริโภคภายในประเทศก็ขึ้นมาสู่ระดับที่ค่อนข้างปกติ การบริโภคสินค้าฟุ่มเฟือย มิได้แตกต่างจากอดีตเลย ก่อนเกิดวิกฤตเศรษฐกิจการบริโภคภายในประเทศมีประมาณ 300,000 – 400,000 ล้านบาทต่อไตรมาส ขณะนี้เริ่มกลับเข้าไปสู่ใกล้เคียงจุดเดิมแล้ว สิ่งที่ทำทนายรัฐบาลก็คือว่า ณ วันนี้เป็นต้นไป การกระตุ้นภาคอสังหาริมทรัพย์อาจจะไม่จำเป็น เพราะว่าเอกชนสามารถรับไม้ต่อจากรัฐบาลได้แล้ว ความเชื่อมั่นกลับมาแล้ว สิ่งสำคัญก็คือทำอย่างไรให้การลงทุนจากต่างประเทศและการส่งออกเพิ่มมากขึ้น เมื่อวานนี้ผมไปประชุมที่ BOI มีตัวเลขการลงทุนที่ค่อนข้างดีมากทีเดียว โดย 5 เดือนที่ผ่านมาเม็ดเงินการลงทุนจากต่างประเทศเติบโตขึ้นถึงประมาณ 79% เทียบกับปีที่แล้ว แสดงว่าขณะนี้ความมั่นใจในการลงทุนโดยตรงเป็นการลงทุนที่แท้จริงไม่ใช่การลงทุนในตลาดหุ้น โครงการที่ได้รับการส่งเสริมจาก BOI เริ่ม

กลับสู่ภาวะปกติ ในส่วนของการท่องเที่ยว ผมไปที่การท่องเที่ยว มา และได้บอกวาทะของการท่องเที่ยว จากวันนี้ถึงปลายปี และต่อไปข้างหน้าจะต้องไม่ให้แรงกระตุ้นนั้นต่ำลงกว่าที่ผ่านมาในครึ่งปีแรก เพื่อให้รายได้จากการท่องเที่ยวนั้นสามารถก่อให้เกิดการผลิตและจ้างงานในประเทศ ในขณะเดียวกันหน้าที่ของการท่องเที่ยว จากวันนี้เป็นต้นไป จะต้องพัฒนาแหล่งท่องเที่ยวให้มีความยั่งยืน ดูแลรักษาแหล่งท่องเที่ยวไว้ให้ดี ๆ เพื่อว่าสิ่งเหล่านี้จะสามารถดึงดูดนักท่องเที่ยวจากต่างประเทศเข้ามาได้ สำหรับการส่งออกได้มีการประชุมร่วมกับกระทรวงพาณิชย์และผู้เกี่ยวข้อง ว่าเราจะไม่ปล่อยให้ภาวะการส่งออกนั้น เป็นไปตามธรรมชาติ ณ วันนี้จะต้องเร่งทุก ๆ ด้าน ต้องมีการวางเป้าหมายหลักด้วยว่า เราจะมุ่งประเทศใดเป็นตลาดใหญ่ จะเอาสินค้าตัวใดเป็นหลักเพื่อให้มีรายได้ที่สามารถ cover การนำเข้าให้ได้

ขณะนี้แผนงานเริ่มออกมาแล้ว และเรากำลังจะเริ่มเดินสายไปที่ละประเทศ ฉะนั้นถ้าเรามองช่วงสั้น จากวันนี้ถึงช่วงปลายปี สิ่งที่เราต้องการคือทำให้มีความสมดุลระหว่างเครื่องยนต์ทุกตัว ทั้งการบริโภคภายในประเทศ ทั้งการส่งออก การลงทุน และการท่องเที่ยว สำหรับการใช้จ่ายของรัฐบาลนั้น เราลดลงมาจากปีที่แล้ว เพราะว่าเราต้องการให้ภาคเอกชนเป็นตัวนำ รัฐบาลเป็นผู้สนับสนุน และผมเชื่อว่าถ้าเราทำอย่างนี้ได้อัตราการเติบโต 4% หรือ 5% เป็นไปได้แน่นอน แต่อันนี้ไม่ใช่เรื่องใหญ่ เรื่องใหญ่เฉพาะหน้ามีอยู่สองเรื่อง ที่จะตอบเราว่าเศรษฐกิจไทยนั้นสามารถไปได้เร็วกว่านี้หรือไม่

เรื่องที่ ① คือการปรับโครงสร้างกิจการใน บสท. เรื่องนี้สำคัญมาก มีมูลค่าเป็น 100,000 ล้านบาท ถ้าเราทำเรื่องนี้ได้ดี มันก็เหมือนกับว่าท่านไปเพิ่มเครื่องจักรในเศรษฐกิจให้มีหลาย ๆ ตัว โดยใน 4 – 5 ปีที่ผ่านมา กิจการล้มละลายหลาย 10,000 บริษัท ที่เหลืออยู่ก็มีอยู่จำกัด ที่ไม่สบายอยู่ใน บสท. นั้นมีมหาศาลทีเดียว ก็เพราะสิ่งเหล่านี้เอง ที่ทำให้การเจริญเติบโตทางเศรษฐกิจไม่สามารถพุ่งไปข้างหน้าได้เร็วพอ ที่เราบอกว่าเรามีสภาพคล่องล้นอยู่ในธนาคาร เศรษฐกิจฟื้นแล้วทำไมยังมีเงินล้นอยู่ในธนาคาร เหตุผลส่วนหนึ่งก็เพราะเหตุนี้ ถ้าเปรียบบริษัทที่เหลืออยู่ในขณะนี้เหมือนคนในบ้าน เดิมคนในบ้านมีอยู่ 100 คน ตายไป 80 คน ส่วนหนึ่งอยู่ที่โรงพยาบาล อยู่ที่ บสท..นี่คือสิ่งที่รัฐบาลพยายามตั้งใจทำอย่างจริงจัง ก็อยากจะกราบเรียนว่า บสท. นั้นไม่ใช่ของง่าย เพราะการตัดสินใจจะปรับโครงสร้างให้บริษัทใดบริษัทหนึ่ง ต้องมีได้มีเสีย 100 บริษัทจะต่างกันทั้ง 100 กรณี ไม่เหมือนกัน ฉะนั้นเมื่อตัดสินใจไปอย่างหนึ่งอย่างใด มันก็มีได้และมีเสีย มันก็มีผลทำให้เกิดการวิพากษ์วิจารณ์จากสังคม ฉะนั้นวันนี้เราต้องให้กำลังใจกับรัฐบาลให้ทำงาน ให้มีความโปร่งใส และกล้าตัดสินใจปฏิรูปอย่างจริงจัง เพื่อให้องค์กรเหล่านี้ สามารถเป็นองค์กรที่ดี และแข็งแรงได้ เป็นตัวหลักให้ระบบเศรษฐกิจดำเนินต่อไปข้างหน้าได้ เหมือนเช่นที่เคยเป็นมาในอดีต

เรื่องที่ ② คือ เรื่องภาระหนี้ เมื่อสักครู่ท่านนายกฯ ได้กล่าวถึงความเสียหายที่กลายเป็นหนี้สาธารณะ โดยเฉพาะอย่างยิ่งหนี้ในส่วนของกองทุนฟื้นฟู ทั้งที่เสียหายมาแล้วในอดีต

และคำนวณว่าจะมีขึ้นในอนาคต อันเป็นผลมาจากมาตรการเดิมในอดีต ในขณะที่ประเมินออกมาแล้วประมาณ 1.3 ล้านล้านบาท ตรงนี้ถามว่ารัฐบาลหนักใจหรือไม่ในการบริหาร จะตอบว่ารัฐบาลไม่หนักใจ เพราะว่าการเจริญเติบโตทางเศรษฐกิจของไทยนั้นสามารถรองรับมันได้ ประเด็นอยู่ที่ว่า จะต้องบอกที่ไปที่ไปว่าท่านจะเอาเงินที่ไหนมาชำระหนี้ และการชำระแล้วทำให้ฐานะการคลังประเทศดำเนินต่อไปได้หรือไม่ เราได้ใช้เวลา 6 เดือน เป็นอย่างน้อย ในการปรึกษาหารือระหว่างกระทรวงการคลังกับแบงก์ชาติ และได้มีการตัดสินใจบางประการ ผลนั้นจะทำให้มีความชัดเจนว่า การใช้หนี้จะเอาเงินมาจากไหน และเป็นที่แน่นอนว่า ฐานะทางการคลัง จะสามารถอยู่ได้ โดยที่กระทรวงการคลังจะต้องไม่มีภาระหนี้ต้องประมาณเกินร้อยละ 16 หนี้สาธารณะต่อ GDP ต้องไม่เกินร้อยละ 60 ซึ่งสิ่งเหล่านี้ถือว่าเราอยู่ได้และพัฒนาได้

อันนี้เป็นข้อสรุปที่ออกมาแล้วและชัดเจน ฉะนั้นถ้าเรามีความชัดเจนในสิ่งนี้ ความเชื่อมั่นจากต่างประเทศที่มีต่อประเทศไทยจะมีมากขึ้น ความคลุมเครือจะหายไป นี่คือสิ่งที่รัฐบาลต้องกล้าตัดสินใจ ฉะนั้นถ้าเราฝ่ามรสุมสองลูกนี้ไปได้ ผมเชื่อว่าเศรษฐกิจไทยจะเริ่มขยับดีขึ้น ความมั่นใจจะมีมากขึ้น แต่ไม่ใช่สิ่งที่ท้าทายจริงจัง มีสิ่งที่ต้องท้าทายมากกว่านั้นอีก จริง ๆ แล้ว อยากจะกราบเรียนว่า ถ้าไม่มีวิกฤตเศรษฐกิจครั้งนี้เกิดขึ้นมา เราจะไม่มีโอกาสทำให้ประเทศไทยแข็งแรงเลย วิกฤตครั้งนี้แม้จะทำความเสียหายให้กับประเทศ แต่มันเปิดโอกาสให้ประเทศไทยนั้นมีโอกาสปฏิรูปเมืองไทย ที่ผ่านมา 20 ปี นั้น เราสบาย จนกระทั่งเจอพายุ เราเหมือนคนที่อุดมสมบูรณ์ อ้วนท้วน แต่ข้างในร่างกายอ่อนแอ

ฉะนั้นสิ่งที่รัฐบาลนี้ต้องการทำอย่างจริงจัง ก็คือการปฏิรูป ผมรับผิดชอบด้านเศรษฐกิจ สภาพัฒน์ ต้องเป็นกำลังของผม สิ่งที่เราอยากให้เห็นการปฏิรูปเศรษฐกิจนั้นก็ถือว่า ผมอยากให้เห็นระบบเศรษฐกิจที่เป็นระบบเศรษฐกิจที่ให้โอกาสกับประชาชน อย่างที่ท่านนายกฯ กล่าว ในอดีตคนกระจุกเดียวเท่านั้นที่มีโอกาสใช้ศักยภาพของประเทศไทย คนส่วนใหญ่ของประเทศไม่มีโอกาส หรือมีโอกาสน้อย ระบบสถาบันการเงินจะเป็นสิ่งที่ผมเน้นการปฏิรูปมาก โดยเฉพาะธนาคาร เช่น ธนาคารออมสินต้องเพื่อประชาชน ธนาคาร ธกส.ต้องไม่ใช่แค่ปล่อยกู้รายย่อยแก่เกษตรกร แต่จะต้องมีหน้าที่ในการสร้างวิสาหกิจชุมชนในท้องถิ่น สร้างองค์กรวิสาหกิจชุมชนเหล่านั้นให้แข็งแรง เข้าไปพุ่มพักเกษตรกรที่รวมกลุ่มบ่อย มีหน้าที่สร้างนักรบใหม่ สร้างผู้ประกอบการรายใหม่ ๆ ให้เกิดขึ้น เพื่อให้เศรษฐกิจไทยนั้นมีเครื่องจักรเครื่องยนต์หลาย ๆ ตัว สิ่งเหล่านี้ต้องทำขึ้นมา ไม่อย่างนั้นจะไม่มีโอกาส

ผมอยากให้เห็นระบบเศรษฐกิจที่สามารถกระจายความมั่งคั่ง ครอบคลุมทั่วทุกส่วนของประเทศไทย ในอดีตที่ผ่านมา เราบอกว่าเราจะผลิต และต้องการผลิตเพื่อการส่งออก แต่เราไม่เคยถามว่าสิ่งที่เราผลิตนั้นมันเชื่อมโยงหรือไม่กับเศรษฐกิจภายในประเทศ และเชื่อมโยงหรือไม่กับความสามารถแข่งขันในตลาดโลก เราเพียงแค่ดูว่า โอกาสมันไหลเข้ามาแล้ว ต่างชาติเข้ามาลงทุนแล้ว เรารับเข้ามา รับจ้างผลิตแล้วขายออกไปในตลาดโลก ในขณะที่เศรษฐกิจภาคการเกษตรถูกตัดขาดออกจากกัน สิ่งเหล่านี้จะต้องไม่เกิดขึ้นอีก หมายความว่าระบบเศรษฐกิจไทยในอนาคตข้างหน้าที่ท่านนายกฯ กล่าวมา คือเส้นทางคู่

ขนานสองเส้น นั่นคือต้องสามารถเชื่อมโยงระหว่างเศรษฐกิจส่วนใหญ่ภายในประเทศกับการเชื่อมต่อไปถึงการจำหน่ายและแข่งขันในต่างประเทศ ตรงนี้สำคัญมาก

เรื่องนี้เป็นสิ่งที่สภาพัฒน์ต้องทำให้ดี ๆ สภาพัฒน์ได้มีการตั้งเป้าหมายของอุตสาหกรรมเป้าหมายไว้แล้ว ยกตัวอย่าง เช่น อุตสาหกรรมอาหาร แพชั่น รถยนต์ และซอฟต์แวร์ เป็นต้น อาหารนั้นเกี่ยวข้องกับภาคเกษตร ในขณะที่เดียวกันก็เชื่อมต่อกับตลาดโลก ในเรื่องของอาหาร เป็นที่น่าชมเชยมากที่ได้มีการริเริ่มแนวคิดที่บอกว่าจากฟาร์มสู่โต๊ะอาหารในตลาดโลก คือภัตตาคาร อันนี้เป็นสิ่งที่สภาพัฒน์ ต้องทำให้เป็นจริง ผมไปเบลเยียมกับท่านนายกฯ ไปเจอร้านอาหารไทยที่เป็น chain ใหญ่ในยุโรป ชื่อช้างสีน้ำเงิน หรือ Blue Elephant เป็น chain ใหญ่ในยุโรปที่ร้านอาหารไทยที่มีคุณภาพทั้งยุโรป คุณภาพอาหารดีเยี่ยม ได้มาตรฐาน แต่เจ้าของเป็นชาวต่างประเทศ สิ่งเหล่านี้ทำให้เราถึงปล่อยโอกาสให้หลุดรอดไป นี่แหละคือจากฟาร์มไปสู่โต๊ะอาหาร ซึ่งเรื่องนี้ได้ให้นโยบายกับทางสภาพัฒน์ และ BOI ไว้แล้ว ว่าต่อแต่นี้ไปในทุก ๆ ทวีป ร้านอาหารไทยนั้นเราสามารถไปสร้าง chain อันนี้ได้ เฉพาะร้านอาหารที่มีคุณภาพถึงจะอยู่ใน chain ให้มีหยั่หักกับ ในขณะเดียวกันต้องทำให้มีสินค้าส่งออกของไทยไปขายอยู่หน้าร้านให้ได้ สินค้าหนึ่งตำบลหนึ่งผลิตภัณฑ์จะต้องไปขายที่นั่นได้ อันนี้เป็นนโยบายที่ต้องทำให้เกิด นี่เป็นเพียงบางตัวอย่าง ถ้าท่านสามารถเชื่อมระหว่างภาคภายในประเทศกับภาคต่างประเทศ เกษตรกรก็สามารถผลิตสินค้าและจำหน่ายได้ อันนี้เป็นเรื่องธรรมดา

ผมอยากจะเห็นระบบเศรษฐกิจที่มีความสามารถแข่งขัน ขณะนี้ถึงแม้ว่าเราส่งออกได้ ถึงแม้ว่าการท่องเที่ยวจะดีมาก แต่มันมีสัญญาณบางอย่างว่า ในขณะนี้สินค้าของเราบางอย่างเริ่มประสบการแข่งขันที่เข้มข้นขึ้น โดยเฉพาะอย่างยิ่งกับประเทศจีน การท่องเที่ยวของเรา แม้ว่าจะดี แต่ในขณะนี้เราต้องแข่งกับประเทศเพื่อนบ้านด้วย ซึ่งได้ทำทุกอย่างเหมือนกับที่เราทำ ฉะนั้นสิ่งเหล่านี้ต้องตอบตัวเองให้ได้ว่า ความสามารถแข่งขันอยู่ที่ตรงไหน รัฐบาลต้องเข้าไปส่งเสริมในส่วนนี้ ขณะนี้รัฐบาลได้มีการตั้งคณะกรรมการขึ้นมาชุดหนึ่งเรียกว่า “คณะกรรมการพัฒนาขีดความสามารถในการแข่งขันของประเทศ” โดยคณะกรรมการประกอบด้วยภาครัฐและเอกชน มีสภาพัฒน์เป็นฝ่ายเลขานุการฯ จะมีการปรึกษารื้อรวมกันตลอดเวลา เพื่อดูว่าส่วนไหน เรื่องใด ที่ต้องมีการเพิ่มขีดความสามารถให้แข็งแกร่งขึ้นมา และจะได้แข่งกับเวทีโลกได้ ขณะนี้ได้ตั้งงบประมาณเอาไว้ 16,000 ล้านบาท ซึ่งขณะนี้ก็มีผู้ตั้งฉายาว่างบนี้ อีก เราจะพิสูจน์ให้เห็นว่า บบที่เรียกว่างบผีสองตัวนี้ จะสามารถเปลี่ยนเมืองไทยให้แข็งแกร่งและเข้มแข็งขึ้นได้อย่างไร

ฉะนั้นถ้าเราสามารถปฏิรูปโครงสร้างเศรษฐกิจของเราให้แข่งขันได้ สามารถกระจายความมั่งคั่งได้ และสามารถเชื่อมโยงท้องถิ่นได้ โดยกลไกของรัฐเป็นสิ่งสำคัญยิ่ง ท่านนายกฯ ได้ให้นโยบายชัดเจนแล้วว่า การแปรรูปวิสาหกิจนั้น ต้องเกิดขึ้นแน่นอน เฉพาะรัฐวิสาหกิจซึ่งเกี่ยวข้องกับสังคมเท่านั้นที่จะต้องไม่มีการแปรรูป รัฐบาลอาจจะต้องเข้าไปช่วยสนับสนุน แต่ในรัฐวิสาหกิจเชิงพาณิชย์ที่ต้องแข่งขัน จะต้องแปรรูปให้แข็งแกร่ง มีประสิทธิภาพ และจดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์ เพื่อว่าจากวันนี้เป็นต้นไป จะเป็นองค์กรที่แข็งแกร่ง เข้มแข็ง ไม่ต้องกู้หนี้ยืมสิน จนกระทั่งเป็นภาระหนี้ของแผ่นดินมหาศาล ผู้บริหารรัฐวิสาหกิจ เมื่อครบ 1 ปีจะต้องนำคณะกรรมการวิสาหกิจเหล่านั้นมาแถลงต่อสื่อมวลชนและสภาพัฒน์ว่า

ในรอบ 1 ปีนั้น ได้ทำอะไรบ้าง และได้แก้ไขอะไรไปบ้าง ผู้บริหารเหล่านี้ต้องเอาจริงเอาจังกับการดูแลรัฐวิสาหกิจ มิใช่ไปนั่งอยู่สบาย ๆ เพราะประเทศขณะนี้มีปัญหาพอสมควร ในเรื่องของภาระหนี้สิน ทุกคนต้องช่วยกัน ทรัพย์สินของรัฐวิสาหกิจนั้น มีอยู่ประมาณ 5 ล้านล้านบาท หนี้สินก็เกือบประมาณ 5 ล้านล้านบาท เรื่องนี้ไม่ธรรมดา แต่รัฐวิสาหกิจที่เกี่ยวข้องกับความอยู่ดีกินดีของประชาชน เป็นอีกเรื่องหนึ่งที่ต้องดูแลไม่ให้ประชาชนเดือดร้อน การปฏิรูปสิ่งเหล่านั้นไม่ใช่ความฝัน แต่เป็นความตั้งใจ มันอยู่ในประกาศของพรรคไทยรักไทย ตั้งแต่เราก่อตั้งพรรค แต่การปฏิรูปนั้นไม่ใช่ของง่าย ต้องอาศัยความตั้งใจ ต้องอาศัยความชัดเจนของทิศทาง ต้องอาศัยความกล้า และที่สำคัญที่สุดต้องอาศัยความร่วมมือจากทุกฝ่ายในสังคม เพราะท่านกำลังจะปรับสิ่งที่เปิ่นมาในอดีตให้แข็งแกร่งขึ้น ให้ทันโลกขึ้น สิ่งนี้รัฐบาลไม่สามารถทำได้เพียงผู้เดียว

ผมอยากจะกราบเรียนว่า 1 ปีที่ผ่านมาจากการได้มีโอกาสทำงานกับกระทรวง ทบวง กรม ผมสบายใจมาก ข้าราชการทุก ๆ กระทรวงมีความกระตือรือร้นในการช่วยเหลือรัฐบาล มีความตั้งใจ กล้าคิดกล้าทำ และผมหวังเป็นอย่างยิ่งกับสภาพณ์ ถ้าท่านคิดจะปรับเปลี่ยนประเทศไทยให้แข็งแกร่ง สิ่งแรกที่ท่านเลขาธิการฯ ต้องคิดก็คือว่า ท่านจะปฏิรูปสภาพณ์ได้อย่างไร อันนี้สำคัญมากจริง ๆ มิใช่หมายความว่าสภาพณ์ไม่ดี แต่ผมหมายความว่า โครงสร้าง กระบวนการจัดการ ความสามารถที่มีอยู่ ต้องได้รับการพัฒนา รัฐบาลจะสนับสนุนท่านเต็มที่ สภาพณ์นั้นต้องไม่ใช่เป็นองค์กรราชการ แต่ต้องมีความคล่องตัว เป็นองค์กรที่รวมของความรู้ เป็นองค์กรที่รวมความหลากหลายของประสบการณ์ เป็นองค์กรใช้ความคิดสร้างสรรค์ คิดทะลุไปข้างหน้า ไม่คิดในกรอบ และเป็นองค์กรที่สามารถเชื่อมโยงระหว่างภายในประเทศและต่างประเทศได้ ตรงนั้นเองที่ถ้าท่านคิดว่าสภาพณ์เป็นอย่างนั้น หลายสิ่งหลายอย่างที่เราสามารถทำได้ ในสภาพณ์นั้นทำได้จริง ๆ เช่น ท่านต้องเป็นศูนย์กลางเชื่อมโยงมันสมองทั้งหลายภายในประเทศและต่างประเทศ ทำอย่างไรให้มี knowledge society ภายในสภาพณ์ เครื่องไม้เครื่องมือต้องทันสมัย ต้องเร็ว ฉับไว เมื่อท่านทำสิ่งเหล่านี้ได้ บุคลากรท่านต้องพยายามพัฒนาขึ้นมา เอา new talent เอาคนเก่ง ๆ เข้ามา ถ้าเข้ามาในระบบราชการไม่ได้ ก็คิดระบบใหม่

ที่กระทรวงการคลังนั้น เราคิดอย่างหนึ่งขึ้นมา สศค. นั้น เดิมที่เป็นมันสมองของกระทรวงการคลัง แต่คนดี ๆ นั้นออกไปอยู่เอกชนกันหมด เพราะเงินเดือนของราชการไม่เพียงพอ เราไปตั้งมูลนิธิอยู่ใน สศค. ใช้เงินจากกองทุนนั้น ว่าจ้างคนที่มันสมองมาเสริมทัพ เพื่อให้อนาคตสมองที่เริ่มจะฝ่อลง กลับเข้มแข็งขึ้น สภาพณ์ และ BOI ต้องทำสิ่งเหล่านี้แน่นอน

ผมเชื่อว่าภายใต้การนำของท่านประธานฯ ทนง ท่านเลขาธิการ จักรมณต์ และท่านคณะกรรมการสภาพณ์ทั้งหลาย ผมเชื่อว่าภายในหนึ่งปี สภาพณ์จะสามารถพลิกโฉมเป็นองค์กรที่แข็งแกร่งที่สุดแห่งหนึ่งในประเทศไทย ผมเลือกท่านจักรมณต์ เพราะผมเชื่อว่าท่านมีความซื่อสัตย์ ท่านกล้าที่จะตัดสินใจ และผมหวังว่าผมจะไม่ผิดหวัง ทั้งหมดนี้ผมคงไม่ใช่เวลามากเกินกว่านี้ แต่ผมอยากจะกราบเรียนว่าการปฏิรูปเศรษฐกิจนั้นเป็นธงนำของเมืองไทย แต่จะต้องควบคู่ไปกับการปฏิรูปสังคมและการเมือง สังคมนั้นเรื่องของการศึกษา เรื่องของครอบครัวเป็นเรื่องใหญ่ ผมหวังว่าตรงนี้จะไม่มีการปล่อยปะละเลย เรื่องของการ

เมื่อนั้น คงไม่ตะตองอะไรมาก ผมหวังอย่างเดียวว่า ถ้ามีจุดไหนที่สภาพัฒน์สามารถช่วยสร้างผู้นำแห่งอนาคตได้ทั้งในภาครัฐและภาคเอกชน ขอให้เร่งทำ เพราะในวันนี้มีใช้เราเกิดเฉพาะวิกฤตเศรษฐกิจ แต่เราเกิดภาวะวิกฤตขาดแคลนผู้นำ ผู้นำในภาคเอกชน ผู้นำในภาคราชการ และผู้นำในภาคการเมือง ถ้าเราขาดซึ่ง new leader ของ generation ต่อไป อนาคตจะไม่มีคนที่คอยรับไม้ต่อจากรุ่นก่อน ๆ ซึ่งเป็นปัญหาใหญ่มากของสังคมในขณะนี้ ผมฝากท่านเลขาธิการสภาพัฒน์เอาไว้ แล้วหวังว่าการตัดสินใจในวันนี้ จะเป็นก้าวหนึ่งที่ทำให้เมืองไทยนั้นดีขึ้นมา ผมใคร่ขอถือโอกาสนี้ฝากผังสภาพัฒน์ ผักผัองอนาคตของประเทศ ไว้กับท่านทั้งหลายที่อยู่ในห้องแห่งนี้

ขอบพระคุณครับ